

Danilo Vuksanović i Nataša Gvozdenović

MRAK JE MESTO IZ KOGA SE RAĐA SVETLOST

Danilo Vuksanović je rođen 29. decembra 1973. godine u Somboru. Diplomirao je 1998. na Akademiji likovnih umetnosti u Novom Sadu, smer grafika. Magistrirao je na istoj Akademiji, smer crtanje 2005. godine. Član je međunarodnog muzejskog komiteta (ICOM), ULUV-a i ULUS-a. Samostalno izlagao 48 puta u zemlji i inostranstvu (SAD, Italija, Mađarska). Sonja Jankov objavila je monografiju *Hronospektri Danila Vuksanovića* u izdanju Zavoda za kulturu Vojvodine, 2014. godine. Objavio je knjige *Duali* (2007), *Epizoda* (2008) *Presek* (2014) i *Dija-fragmenti – likovna hronika 2008–2018* (2019). Piše likovnu kritiku. Zaposlen je u Galeriji Matice srpske kao viši konzervator-restaurator, gde je urednik edicije izložbi *Tradicija i savremeno stvaralaštvo*.

Za *Polja* razgovaramo o njegovoj doktorskoj izložbi *Matrica. Monologija Danila Vuksanovića* koja je realizovana u Galeriji Matice srpske. Razgovaramo o izložbi koja se nikad ne završava kao ni san o njoj.

Nataša Gvozdenović: *Vaša doktorska izložba Matrica. Monologija Danila Vuksanovića inspirisana je zbirkom klišea Galerije Matice srpske. U Galeriji Matice srpske pokrenuli ste program Tradicija i savremeno stvaralaštvo. U tom kontekstu kako biste govorili o Vašem odnosu prema prošlosti? Iz prošlosti, po mom opažanju, u svom stvaralaštvu puno i produktivno crpите.*

Danilo Vuksanović: *Doktorska izložba Matrica. Monologija Danila Vuksanovića savremenim umetničkim sredstvima pokušava da preispita i prevrednuje nedovoljno poznatu zbirku klišea (016) koji se čuvaju u Galeriji Matice srpske u posebno sačinjenom ormanu. Orman je zapravo glavni junak izložbe, iz njega sve proizilazi. Pretražujući ga, vršio sam odabir meni najzanimljivijih slika/predstava. Tako su slike još jednom izmenile medij u kome se pojavljuju i ostvaruju. Iz istog razloga smo i pokrenuli ediciju izložbi Tradicija i savremeno stvaralaštvo 2014. godine, kako bismo, kao najstariji srpski muzej, bili u neophodnom dosluhu sa aktuelnim dešavanjima u savremenoj umetnosti. Želeli smo da umetnicima ponudimo kontekst za istraživanje, okvir koji ne bi trebalo da ih sputava. Galerija Matice srpske poseduje oko 9000 umetničkih predmeta. Iz tog izobilja može se roditi novo umetničko delo. U mom stvaralaštvu prošlost je izvoriste, nasleđe koje sam dužan da održavam. Ponajbolje ga mogu sačuvati samo ako segmente prošlosti iščitam savremenim medijskim jezikom i umetničkim govorima koji pomažu da bolje razumemo ono što će nam se desiti u budućnosti. U ormanu za kliše nalaze se fioke, a one su, znamo, temelj ljudskog duha. U njima su pohranjene prošlost, sadašnjost i budućnost. U mojoj vizuri su sva vremena smešana i nijednom od njih ne dajem prednost.*

N. G.: *Izložba je veoma kompleksna, podeljena je u više celina i funkcioniše na nekoliko planova u kontaktu sa posetiocem. Kako biste predstavili koncept izložbe?*

D. V.: Izložba *Matrica. Monologija* zamišljena je kao postavka na nekoliko različitih nivoa. To su pre svega odnosi umetničkog rada i predmeta u muzeju, narativ tradicijskih simbola u savremenom trenutku, znamenite ličnosti, i naročito, simboli koji sve zaokružuju. Kretanje ideja kroz okvire simboličkih platformi postoji kako bi, u zavisnosti od pripremljenosti samog posetioca izložbe, otvorilo sasvim novi komunikacijski sadržaj. Koncept izložbe je višeznačan i polazi od moje vezanosti za muzej u kome radim blizu dvadeset godina. Sva-ki deo izložbenog prostora Galerije Matice srpske iziskivao je određene slike, teme i motive. Ritam postavke je dinamizovan video-animacijom, tekstovima koji nisu u isključivoj funkciji tumačenja urađenog već sasvim obrnuto – tekstovi su samostalni deo rada/narativa. S druge strane, likovnost je pomerena u drugi plan i nalazi se u službi glavnog motiva, klišeja/matrice kao mesto porekla i nastanka vizuelne predstave. Likovni tretman je zapravo vizuelizacija sećanja na predmet. Često, karakter grafičke ploče postaje važniji od samog motiva koji se na njemu nalazi. Utisak prilikom posmatranja matrice jeste težnja da se predmeti iz muzeja postave u istu ravan. U muzeju ne postoje dela vrednija jedna od drugih. Postoji samo misao o tome kako da im se produži trajanje. Traju ako dospevaju do publike.

N. G.: U Reči unapred u katalogu izložbe upravnica Galerije Matice srpske Tijana Palkovljević Bugarski kaže: „Kao centralni eksponat izložbe Vuksanović je izabrao kliše crteža Uroša Predića, nastao kao ilustracija za novogodišnju čestitku za nastupajuću 1900. godinu. Na njemu karikaturalno prikazan Laza Kostić vešto žonglira lopticama u kojima su na francuskom po slogovima ispisane reči: javno mnjenje. Taj motiv žonglera zapravo je personifikacija samog Danila koji decenijama kontinuirano barata/harmonizuje svoja brojna opredeljenja i strasti i tako stvara jedinstvenu sliku u pokretu.“ Šta biste rekli o harmonizovanju Vaših opredeljenja, tačnije strasti?

D. V.: Prikaz našeg čuvenog pesnika u činu žongliranja na karikaturi Uroša Predića nagoveštava dolazak XX veka, a sa njim, i danas, u XXI veku prisutnu kulminaciju dominacije diskursa javnosti. Koliko je važno snalaziti se u talasima informacija koje nas tako lako mogu odneti daleko od sopstvene ličnosti svesni su i oni koji se ne bave javnim poslom. Posao javnih ličnosti je upravo takav, izdvojen u višestrukom identitetu koji se kroz javni diskurs izgrađuje. Pored Laze Kostića, Predić je na francuskom dopisao stihove: „O kakvo uživanje za junake, igrati se ništicama! To je obeležje genija da je uvek – ništar!“ U multitaskovanju se pronalaze kvaliteti otpornosti u savremenom dobu. Koliko je to opasno po „stručnjaka“, drugo je pitanje. Moje strasti nikad nisu bile samo na jednoj strani. Ono što me plaši jeste činjenica da se sve više šire strasti koje me obuzimaju, a strasti, priznaćete nije baš moguće harmonizovati. Jedino što je danas za umetnika važno jeste da uspe da se izrazi, bez obzira na medij i prostor u kome deluje. Učim posmatrajući sopstveni nemir i nakon obavljenog posla dobijam impuls koji me goni da dalje radim. Krug za krugom izložba za izložbom, tekst za tekstom. U matrici kreativnih slutnji i izazova.

N. G.: Izložba *Matrica. Monologija* je izvrsno komunicirala sa publikom. Kako biste govorili o odnosu dela i publike ako kao okvir uzmemo samu izložbu ili šire sâm muzej?

D. V.: Prateći program izložbe *Matrica. Monologija* osmišljen je zajedno sa upravnicom Galerije Matice srpske dr Tijanom Paljkovljević Bugarski i Lukom Kulićem u cilju proširivanja dijaloga sa publikom. Kroz muzejske razgovore i debate (radionica štampanja sa uvećanog pečata logoa izložbe), predstavljanje kataloga uz predavanja studentima Akademiji umetnosti/istorije umetnosti, u vremenu od preko pet meseci koliko je izložba bila postavljena, otvorena su brojna pitanja vezana za sudbinu muzeja danas. Šta znači biti zaposlen u muzeju i biti savremeni umetnik istovremeno? Koliko je aktuelna fama o muzejskoj tajni? Kako možemo izmeriti „bogatstvo“ sakupljeno unutar jednog muzeja? Da li je moguće opisati granice među vremenima prisutnim u muzejskim narativima i postavkama? Samo su neka od pitanja o kojima je bilo reči.

N. G.: *Vaš odnos prema pojmovima Matrice (u ovom slučaju naziva izložbe) i Matice (u ovom slučaju institucije unutar koje je izložba ostvarena) i samom odnosu ta dva pojma po Vašim asocijacijama.*

D. V.: Nazivom izložbe hteo sam da kažem da ne postoji privatno i javno, lično i poslovno, naročito u umetničkom delovanju. Birokratizacija života u svakom domenu ipak nije apsolutno sprovedena. Postoji samo matrica koja se s vremenom ponavlja uprkos trendovima. Ona je prisutna u svakoj oblasti ljudskog delovanja. Poput uroborosa koji proždire sopstveni rep u cikličnom obnavljanju baš kao što je na logou izložbe *Matrica. Monologija*. Matica i Matrica su sinonimi za zajednički arhetipski osnov koji se nalazi u svakom od nas. Na simboličkom nivou, orman za klišeja koji više nema funkciju može biti anahrona muzejska potreba za povratkom u „matericu“ baze podataka/slika izgubljenog muzeja. Pitanje je šta od nas slike zahtevaju i koliko mi sebe u njima vidimo iz dana u dan?

N. G.: *Koji su najstariji motivi koji su odredili da slikarstvo bude Vaš poziv?*

D. V.: Možda trenutci kada sam u više desetina navrata precrtavao sliku Ferenc Ajzenhuta, znamenitu i na našim prostorima najveću sliku (7 x 4 m) „Bitku kod Sente“. Prvo sam to činio po razglednici, da bi me malo kasnije, moj otac, književnik Miro Vuksanović, kada je video koliko sam vezan za pomenutu sliku, poveo na sastanak u salu somborske Županije kako bih sliku precrtavao uživo. Tada nisam znao šta je poziv, a ni motiv. Prirodno sam išao ka svojim strastima. Masovne kompozicije su energetske-vizuelni čvorovi kojima se uvek rado vraćam. Oni referišu na našu svakodnevicu. Potom su ispred mene iskrsele Crvene krnjajelske grede, likovi urbanih degeneracija, arhitekture novosadskih dopisanih urušavanja i dalje, sve do Matrice u monologiji umetničke misli.

N. G.: *Kako je porodica gledala na Vaš izbor i pogled na društvo?*

D. V.: Porodica je zaslužna za moj umetnički izbor i iz nje sam formirao svoj pogled na društvo. Taj pogled se stalno menja u zavisnosti od okolnosti. Današnjica nije zašecerena priča o idealima i srećnoj porodici. Savremeno doba je poprište u kome ima sve manje ljubavi. Svet je otuđeno igralište sa previše sebičnih igrača. Sentiment je jedino moguće održati u porodičnim okvirima. Verujem u istinski proživljene trenutke ljubavi. Za mene verovanje je i sećanje. Ipak, kao i na porodicu, i na savremeno društvo gledam izrazito do-

branamerno bez obzira na manjkavosti koje ga odlikuju. Želim da prepoznam dobro u svemu čak i kada ga ne vidim. Mrak je mesto iz koga se rađa svetlost!

N. G.: *Na koji način izložba Matrica. Monologija menja Vaš budući rad, a u čemu ga utvrđuje?*

D. V.: Izložba *Matrica. Monologija* zatvara jedan bitan period mojeg stvaralaštva. Posle nje teško je učiniti korak dalje a da se ne ponovi već učinjeno. Svestan sam da ću u većini budućih radova samo dopisivati matrice i monologije u rezimeima nedovršenih razmišljanja. A možda drastično izmenim sopstveni art stejment, ko zna? U tome se nalazi draž umetničkog posla. Da pokušamo da prebrodimo dosadni manir. Ako sebi zadajemo nove teme mi ne odstupamo od sebe već to činimo zarad doprinosa (ako ga ima) koji će drugi posle nas, iščitavati. Nikad neokončan umetnički zadatak se nastavlja. Iz sebe samoga živimo uvek nanovo svesni sopstvene nesavršenosti. Ima li išta lepše?

N. G.: *Kome biste se posebno zahvalili za nastanak izložbe?*

D. V.: Posebno sam zahvalan upravnici Galerije Matice srpske dr Tijani Palkovljević Bugarski, kolegi Luki Kuliću, Ratomiru Kuliću koji me uputio na orman za klišee, svom mentoru profesoru Akademije umetnosti u Novom Sadu i grafičaru Zoranu Todoviću, kolegama Darku Despotoviću i Marijeti Sidovski, Srđanu Radakoviću autoru animacije i Goranu Trajkoskom iz Severne Makedonije na jedinstvenoj muzici. Hvala svima zaposlenim u Galeriji Matice srpske što sam u prostoru nekadašnje Produktne berze ostvario svoj san. I što je najbolje – taj san još nije prekinut.

Naravno, za dvadeset pet godina umetničkog rada mogu da zahvalim najbližim i voljenim, majci Milani, ocu Miru, tetkama Keki i Kosi, stricu Dragu, sestri Jeleni, supruzi Danijeli i ćerki Simoni koja me pre nego što sam izložbu zatvorio, ironično upitala: „Nije valjda tata da ti izložba još traje?“

Izložba se nikad ne zatvara baš kao i san o njoj. U beskonačnom ponavljanju što čini moj život smislenim.